

■ **Emilio Pardo Bazán**
Cuentos
Lumen

La millor part de l'obra de Pardo Bazán és la contística. Aquí Eva Acosta -autora d'una biografia de l'escriptora gallega, acabada de publicar també a Lumen- fa una selecció dels contes més significatius entre la gran quantitat que va escriure, representatius tots de la seva evolució estilística. Una trajectòria creativa llarga i prolífica de la mà d'una vida atzarosa i plena d'anècdotes i vivències al costat dels grans escriptors espanyols de finals del XIX i principis del XX, especialment Pérez Galdós i Clarín.

Des del ple naturalisme i la denúncia social d'*El indulto* fins a la més expressionista i satírica de *La hoz*, aquestes històries són molt sovint truculentes i dures, descrivint les baixeses i les misèries de la gent humil, quasi sempre de la Galícia profunda, amb tendresa i comprensió. Una escriptora plenament moderna, ja que participa, amb una veu personal i intransferible, del corrent de l'època, en no voler jutjar uns personatges que actuen més forçats per les circumstàncies socials i familiars que pel lliure albir. **Esdres Jaruchik**

■ **Elias Khoury**
La cova del sol
Club Editor

Traduït per primer cop al català de la mà de Jaume Ferrer, l'autor libanès Elias Khoury (Beirut, 1948) comparteix amb Joan Sales trets força rellevants. La seva experiència de la guerra ha conformat tota la seva producció escrita, que engloba onze novel·les, quatre volums de crítica literària i tres obres de teatre. La seva visita a un camp de refugiats palestins a Jordània el 1967 el va dur a implicar-se en la causa palestina i a investigar en el Centre d'Estudis Palestins de Beirut. Com en Sales, la seva obra literària tracta la guerra com a experiència vital, lluny dels missatges i tesis de la literatura dita *engagée*. En aquest sentit, *La cova del sol* és la gran novel·la del món àrab sobre l'èxode palestí i, com *Incerta glòria*, és la novel·la dels vençuts.

El marc cronològic de l'obra abraça les grans dates que han sacsejat l'Orient Mitjà des dels últims cops de cua del domini de l'imperi turc, a inicis de segle XX, fins a la fi d'aquest mateix segle, i el punt central és el 1948, l'any de la *nakba* o 'desgràcia', que va marcar l'inici de l'èxode del poble palestí. Sotmesos a les sacsejades de la política, palestins, israelians i libanesos lluiten per fer-se un lloc en la història sense que la història els trepitgi. Un marc que és explicat dins d'una habitació d'hospital durant set mesos per un personatge que intenta salvar el seu amic de l'oblit, que té com a conductors Jonàs i la seva muller Nahila i el testimoni d'altres històries de refugiats. Unes paraules que, a partir de la memòria esquinçada, donen veu a milers de ciutadans amb vides truncades durant seixanta anys i que s'atreixeixen a copsar el pes generalment silenciats de la tragèdia. I per mostrar-ho, les tècniques narratives que utilitza Khoury són molt interessants, en tant que recull l'oralitat per la seva estructura de monòleg, en el qual es van inserir desenes de fragments d'històries i de veus diferents, principalment la dels palestins del camp de Xatil-la.

La cova del sol, guardonada amb el Premi Palestina (1998) i llibre de l'any de *Le Monde Diplomatique* (2002), ha estat traduïda fins ara a 10 idiomes, incloent-hi l'hebreu. Pel que fa a l'acollida del llibre a Israel, Khoury ha declarat que sap que va tenir una excel·lent recepció en cercles intel·lectuals d'esquerra. **Ester Pino**

■ **Madame de Staël**
Diez años de destierro
Lumen

Nascuda a París el 1766, des de petita Madame de Staël va rebre una cultura en ciències i lletres que la va portar de ben jove a escoltar filòsofs de la talla de Diderot o D'Alembert. Als 22 anys va escriure un estudi sobre Jean-Jacques Rousseau. Ja casada amb l'ambaixador de Suècia, el seu saló de *la rue du Bac* es va convertir en un dels principals centres literaris, intel·lectuals i polítics de la capital francesa. Va prendre vida activa durant la Revolució, per la qual cosa va acabar a l'exili. És en aquests anys postrevolucionaris que s'inicia *Diez años de destierro*, quan un jove Napoleó entra en escena amb una política ben allunyada a la de Staël. En aquestes pàgines l'escriptora dona compte dels vaivens polítics de França i part d'Europa alhora que recull la seva confessió més íntima i la seva percepció sobre alguns personatges i fets històrics que han marcat un punt d'inflexió en la història. Una esplèndida autobiografia que és al mateix temps document històric i pamflet polític, i que pot ser llegida com a novel·la, assaig cultural i relat de viatges. **E.P.**

■ **Edith Wharton**
Ethan Frome
Alba

Edith Wharton (EUA, 1862 – França, 1937) va produir un gran nombre de novel·les, llibres de viatge, relats i poemes, en què destaca *L'edat de la innocència* i aquesta curta novel·la, *Ethan Frome*. L'escenari és la ciutat fictícia d'Starkfield, que recrea els pobles i els boscos de Massachussets, on es narra la vida del protagonista. Els primers i els últims capítols són contats per un narrador anònim, però en la resta es fa servir l'estil de narració en tercera persona, amb el qual conta les aventures d'Ethan Frome i la història en què es mesclen la fatalitat del destí i totes les subtilitats de l'amor prohibit.

Wharton va ser guardonada amb el Pulitzer per aquesta novel·la el 1911, que des de la seva publicació es va convertir en l'exemple més celebrat de la seva sensibilitat i capacitat narrativa. Un clàssic imprescindible que va representar un pas en la narrativa del XX. **E.P.**

■ **Kenzaburo Oé**
M/T y la historia de las maravillas del bosque
Seix Barral

M/T són unes sigles misterioses que van lligades a la vida del narrador, amb qui Kenzaburo Oé (Ose, Japó, 1935) adopta la veu d'un conta-contes per narrar les llegendes del seu vilatge natal i desgranar una autobiografia ficcionada. Les anècdotes i les reflexions que explica, que van destinades al seu fill, es remunten al món del vilatge abans del seu naixement i al futur que li depara després de la mort, ja que és així com entén la vida. L'escenari és el bosc de l'illa de Shikoku, d'on sorgeixen un seguit de personatges misteriosos que van tenint la novel·la de simbolisme fantàstic. La rebel·lió, les societats autàrquiques i sobretot les mitologies regionals, on Oé explora les seves arrels i el sentit de l'existència, són el nucli de la novel·la. La prosa poètica de Kenzaburo Oé, d'estructura senzilla i de musicalitat elevada, destaca pel seu lirisme, sobretot quan s'apropa al tema de l'ensenyament etern i quan recull la tradició oral del poble, esdevenint una de les millors proses de la literatura oriental. **E.P.**

■ **Katja Lange-Müller**
Los últimos
Adriana Hidalgo

En aquesta petita novel·la l'autora situa la narració en un país que ja no existeix, i que és el seu: l'Alemanya Oriental. I parla d'un ofici que també ha desaparegut, el de caixista en una impremta. La narradora i els seus tres companys, el callat Willi, en Fritz, que no concep el futur, i l'impenetrable Manfred treballen sota les ordres d'Udo Posbich, el conspirador. Tres personatges l'un més peculiar que l'altre, que es reuneixen al Waldschänke davant d'unes quantes cerveses després de la jornada laboral, i que tenen converses, i coneixences, d'allò més surrealistes. Una vida monotònicament estranya –com la de tots, si ens la mirem una mica amb atenció–, que es veu interrompuda de cop quan el propietari desapareix d'un dia per l'altre sense deixar ni rastre. No cal pensar molt per saber on ha anat. Ha travessat el Teló d'Acer i ha aconseguit la llibertat. Al final tothom seguirà el seu camí, un final que arriba massa aviat perquè aquesta novel·la és divertida, lleugerament naïf, però tendra i original. **E.J.**

■ **Carles Miralles**
Sobre Riba
Proa

El poeta, filòleg, crític literari, traductor i catedràtic hel·lenista Carles Miralles (Barcelona, 1944), a més dels seus estudis sobre textos clàssics, es va especialitzar en l'onba d'alguns dels poetes catalans contemporanis més destacats, com Verdguer, Foix o Espriu, però va ser sobretot amb Riba que va portar la seva capacitat de lectura analítica a unes cotes interpretatives plenament vigents. L'assaig aplega tots els estudis, les lectures i les notes que ha anat fent Miralles sobre l'autor d'*Estances*, que tracten sobre les relacions amb la literatura clàssica grega, l'experiència poètica de Riba a l'exili i les traduccions que va fer per a la Biblioteca Literària. La segona part del llibre, la més interessant, recull la lectura de Miralles sobre la millor obra de Riba, *Elegies de Bierville*, en un estudi complet que té com a punts essencials el viatge, les relacions amb la poesia de Maragall i Hölderlin i la consciència de pàtria del poeta. **E.P.**

■ J.M. Coetzee

Diari d'un mal any
Edicions 62

Un important escriptor comença a col·laborar en un llibre d'assaig titulat *Opinions fortes* i pren notes en el seu diari sobre qualsevol tema: des dels orígens de l'estat, l'anarquisme, la democràcia i el terrorisme fins a filosofia, música o literatura. D'aquesta manera, el Premi Nobel de Literatura aprofita per donar la seva opinió en aquests petits formats d'assaigs, alhora que a la part de baix de la pàgina va gestant una novel·la: a sota dels articles apareixen els pensaments i tribulacions de l'escriptor a qui hom demana la seva opinió, però també la veu irresistible de l'atractiva Anya, la secretària de l'escriptor, i l'Alan, amic de l'Anya que menysprea tot el que escriu la veu protagonista.

L'última obra de J.M. Coetzee (*Ciutat del Cap*, 1940) és una novel·la que barreja assaig i artículisme compromès amb una ficció pseudonovel·lada sobre la solitud i l'amor, i que planteja les relacions entre imaginació i escriptura, i paraula i denúncia de forma original i complexa. **E.P.**

■ Zygmunt Bauman

Temps líquids
Viena

Per fi s'ha editat en català l'últim assaig de Zygmunt Bauman, *Temps líquids*, traduït per Raül Garrigasait. Bauman (Polònia, 1925) va destacar durant els vuitanta pels seus estudis sobre el totalitarisme, l'holocaust i la modernitat, i des dels noranta s'ha dedicat a analitzar el fenomen de la globalització, el consumisme i la incertesa existencial que se'n deriva. A partir d'aquest anàlisi, Bauman va encunyar un concepte per explicar l'època en què vivim: el de modernitat líquida, en contraposició a la modernitat sòlida que va engregar-se durant la II-lustració. Des d'aquesta idea, a *Temps líquids* el sociòleg va desgranant els aspectes més foscos de l'actualitat, com el terrorisme, la situació dels refugiats, el consumisme, el domini del capital global i, sobretot, la por i la incertesa que es mouen entre la societat. Mentre aprofundeix en aquests aspectes, Bauman es va fent preguntes a si mateix i va donant passos perquè el lector se les formuli, oferint alternatives per a la construcció d'un futur òptim. **E.P.**

■ William Maxwell

La hoja plegada
Libros del Asteroide

Si a *Van venir com orenetes* (recentment traduït al català per Jordi Nopca, a *Libros del Asteroide*) Maxwell retratava la història d'una família des de la mirada tendra d'un nen, a *La hoja plegada* es tracta el pas de l'adolescència a la joventut, també des d'una tendresa que teneix tot el llibre, i que va acompanyada d'una prosa poètica excel·lent. El plantejament de la novel·la és ultraclàssic: Lymie, un noi escanyolit, estudis i desestructurat familiarment, coneix Spud, estudiant mediocre però atractiu i de cos atlètic. Entre els dos neix una amistat que conjuguarà protecció i admiració, fins que apareix una tercera: la noia de què tots dos s'enamoren. El distanciament entre els dos, el maniqueisme i els dubtes de l'adolescència formen la resta de la novel·la que, fins al moment, és d'un argument clàssic. Però l'interessant és gaudir de com Maxwell s'apropa a aquests caràcters de manera fluida, amb una prosa més formada de mirades i fets que de veus, i una llengua fluida, rigorosa i subtil que recorda al Dickens de *Grans esperances*. **E.P.**

■ J.M.G. Le Clézio

El africano
Adriana Hidalgo

És aquest un llibre sobre la infància africana d'un dels autors francesos vius més reconeguts (al 1994 és escollit com el més gran escriptor viu en llengua francesa). J.M.G. Le Clézio reviu una breu etapa, al voltant dels vuit anys, en una apartada regió de Nigèria, on els únics blancs són ell i els seus pares i, per tant, on l'estrany no és l'altre sinó un mateix. Les tribus ibos i iorubes són per a ell tot el món, amb els seus ritus i la seva manera ancestral de mirar la realitat, tan normal per a un nen que no coneix res més; més distanciada i analítica per a l'escriptor adult que ho rememora. Una mirada sobre el xoc entre dues cultures, l'europea i l'africana –l'una a les acaballes del domini colonial, l'altra encara ancorada en el primitivisme però amb influències de la modernitat occidental–, amb una fredor agrejolça: la falta de passió provoca avoriment i desinterès en el que s'explica, però ara hi ha un intent reeixit d'evitar prejudicis i superioritats occidentals. **E.J.**

■ Alfred Döblin

Las dos amigas y el envenenamiento
Acentilado

Alfred Döblin va escriure aquesta novel·la curta inspirant-se en un procés que va inundar la premsa dels anys 20 de Berlín per explorar els matisos del ressentiment humà. La història se centra en la vida d'Elli i la seva relació amb el fuster Link fins que s'hi casa. Tot explicat a manera de conte, les accions van encadenant-se ràpidament fins que les coses comencen a empitjorar, arriba el desamor i el matrimoni esdevé un martiri per als dos; però és a través de la mirada d'ella que es descobreix, i s'observa com el marit destapa una personalitat amagada i comença a maltractar-la tant físicament com psíquica. En un intent de rebel·lia, Elli busca protecció en una amiga, amb qui comença a tenir una relació. Serà llavors quan totes dues decideixin venjar-se del marit. Amb un ritme veloç, i amb aires de thriller, Döblin descriu com les dues dones l'enverinen i s'intenten encobrir, en una narració molt ben travada que no deixa de ser una obra menor de Döblin, però que subratlla la modernitat creativa de l'autor de *Berlin Alexanderplatz*. **E.P.**

■ Xavier Bru de Sala

Cartes d'uns coneguts a una desconeguda
La Magrana

El periodista i escriptor Xavier Bru de Sala (Barcelona, 1952) s'ha llançat a la narrativa de ficció amb aquesta novel·la epistolar. Jugant amb el títol d'una de les més famoses obres de Zweig –*Carta d'una desconeguda*– Bru de Sala ha construït una obra formada per una sèrie de cartes signades per diferents personatges masculins que pertanyen a diferents èpoques, des de l'home que surt de la cova fins a l'actualitat, adreçades a una desconeguda amb qui tenen una relació íntima i/o sexual. Amb una estructura en forma de collage, truncada i esquincada, i una prosa experimental que juga en l'oralitat amb un lèxic de vegades futurista (i que recorda a Miquel de Palol), els personatges parlen des de la postura de diferents *alter ego* d'un jo que pretén construir la seva identitat. Perquè és només a través de la paraula que podran assolir la profunditat significativa dels conceptes amor i existència. En aquest sentit, Bru de Sala s'ha permès una experimentalitat que conjuga la inclusió de converses de xat al costat de referències a Dant o a Virgili, a través de les quals els personatges es van confessant (i aquí entra tant la mentida com la veritat) i expressant amb imatges diferents però amb el mateix nucli. Desenganyem-nos: l'amor és una invenció dels trobadors. I per Bru de Sala ja ho era des de l'home del Neandertal. I això significa que, fem el que fem, no ens inventem res, ja que l'amor és un sistema fossilitzat de metàfores del qual participem a través del llenguatge.

L'empresa de Bru de Sala és gran, i arriscada. Per moments, hi ha fragments en què el seu plantejament es fa reiteratiu. Però a nivell formal, i sobretot lingüístic, l'autor treballa uns punts trencadors d'avantguarda que arriben als seus objectius. Alhora, l'exposició complexa d'aquests monòlegs conviden a una reflexió sobre els fets quotidians de la vida en parella i la gènesi de l'amor de caire universalista, entès com a dolorós i complex però necessari per fer eslàlom als obstacles d'un camí que, segons Bru de Sala, sempre és millor superar-los acompanyat. **E.P.**

■ Umberto Eco

Historia de la fealdad
Lumen

Després de l'èxit de vendes *La historia de la belleza*, en aquest llibre Eco ha seleccionat fragments i il·lustracions que considera canòniques dins de la història de l'estètica i que suposen un itinerari de com l'art, la literatura i la creació en general s'han servit del concepte de llejor (malsons, monstrositat, terror, dolor) tant en el món clàssic i la iconografia religiosa de l'Edat Mitjana –sobretot pel que fa a l'apocalipsi, l'infern i el diable– i de com l'estètica de la desmesura i del fàstic ha anat apareixent en clàssics com Baudelaire, Poe i Conan Doyle, però també en la seva part més còmica i obscena (Rabelais, El Bosco). Inclou també un apartat de la llejor de la dona i un altre sobre les diferents representacions del diable al llarg de la història (passant per Goethe, Dostoievski i Mann), fins que arriba a la redempció romàntica de la llejor, en què en molts casos passa a ser un element atractiu (Dràcula, per exemple). La selecció del llibre és molt global i obre moltes portes, però la manera com estan estudiats els exemples no és gaire exhaustiva. **E.P.**

■ **Kiran Desai**
L'herència de la pèrdua
La Magrana

A la zona fronterera de l'Himàlaia indi, en un mas aïllat i descuidat, hi conviuen un jutge que vol viure en pau lluny del món confús i injust amb la seva néta adolescent i un cuiner. Tots tres sumits en les seves preocupacions, són desvetllats un bon dia davant la revolta que s'origina a les muntanyes que envolten el mas. El cuiner veurà com les jerarquies de la casa es trastocquen alhora que el jutge farà un viatge cap al passat on es mostrarà la seva etapa d'estudiant indi a Anglaterra. En general, la novel·la traça una panoràmica sobre unes vides que comparteixen l'herència secular de submissió al poder econòmic i cultural d'Occident, on Desai toca els temes de globalització, multiculturalisme, desigualtat econòmica i violència terrorista. *L'herència de la pèrdua* va guanyar el Premi Man Booker 2006 i ha estat traduïda a una trentena de llengües. **E.P.**

■ **Chuck Palahniuk**
Rant
Empúries/Mondadori

Chuck Palahniuk s'ha convertit per mèrits propis en un escriptor de culte. L'autor de la fascinant *El club de la lluita*—de la qual David Fincher va fer una notabilíssima adaptació a la gran pantalla— no deixa de sorprendre, any rere any, amb les seves provocatives novel·les. Si tot just l'any passat s'endinsava en el gore pur i dur amb una sèrie de contes esgarrifosos a *Fantasma*, ara ens narra la vida de Rant, un assassí molt especial. Palahniuk opta per utilitzar la biografia oral, és a dir, una sèrie d'entrevistes amb persones del seu entorn (família, coneguts, amics...), que donen el seu parer sobre el protagonista. Aquesta opció tan original té la seva gràcia, perquè en alguns moments els relats de diversos testimonis no coincideixen o fins i tot arriben a contradir-se.

Rant està ambientada en un futur proper, on la població està dividida entre diürns i nocturns, a causa d'una perillosa epidèmia de ràbia que afecta aquests darrers. Els habitants de la nit són l'escòria del món, uns pàries que per viure una experiència real (la resta de mortals disposen de ports USB a la nuca per descarregar-se experiències virtuals, però als infectats no els hi funciona) participen en una competició on es dediquen a xocar flamants cotxes. Els anomenats "jocs d'accidents" tenen tota una sèrie de regles, tal com les tenien els clubs de lluita de la seva primera novel·la (el paral·lisme no és gratuït). La principal novetat és que cap al final de *Rant*, aquest llibre fa un gir estrany i demencial en què es barregen salts en el temps i una altra constant de la literatura de Palahniuk: l'obsessió per la religió i la figura sagrada de Déu, també molt present a *Asfíxia*. I tampoc falten altres aspectes característics de la literatura del seu autor, com el gust per la precisió mèdica, així com una tendència a recrear-se en aspectes sòrdids i molt desagradables de l'existència humana. Es tracta d'una obra 100% Palahniuk, malgrat la seva pàtina *sci-fi*. I això sempre és una bona notícia. **Hugo de Cominges**

■ **Toni Sala**
Autoestop
Edicions 62

A *Autoestop* Toni Sala fa un viatge molt complet per la geografia catalana. De Reus a Lleida, de Lleida a Balaguer, de Balaguer a Andorra, i d'aquí fins a Cardona, Igualada, Martorell, Vic i l'Empordà, recorrent per carretera un gran llistat de poblacions, el narrador inclou descripcions, reflexions i diàlegs dels habitants que troba i recull per crear un retrat de cada lloc. A partir d'apuntes, i a la manera d'un dietari de viatge, Sala construeix petites escenes o esquetxos que intenten reflectir la seva visió de la població de cada llogaret. El resultat d'aquest retrat, però, sol ser bastant tòpic i aproximatiu, poc exhaustiu, i més si es compara amb la prosa dels passejos culturals, socials i paisatgístics de la ploma de Josep M. Espinàs o de la mirada afilada del mestre de l'observació, Josep Pla. I és que a nivell literari, *Autoestop* es queda una mica curt. Tot i això, hi ha una cosa que el salva: l'humor. Un humor àcid, ràpid i irònic que fa del llibre una lectura amena. Això és tot. **E.P.**

■ **Sylvie Simmons**
Serge Gainsbourg. La biografia
Reservoir Books

"Tot el món a París recorda el dia en què va morir. Va ser com un xoc, perquè ell sempre estava allà, fent alguna bogeria. Era un punk, un poeta, era part de les nostres vides", comenta el duo Air de la figura de Serge Gainsbourg. Músic, compositor, cantant, poeta, escriptor, cineasta, actor, pintor, fotògraf, intel·lectual, pioner de l'alliberació sexual, renovador de la cançó francesa, experimentador del pop i gran censurat per l'opinió pública, amb aquesta biografia Sylvie Simmons s'intenta acostar a totes aquestes cares desvelant el cinisme pervers de la *façon* del controvertit, provocador i contradictori geni de la música francesa. A més, la informació de Simmons compta amb les declaracions de personatges de l'entorn de Gainsbourg que durant molt temps se les han guardat davant la premsa francesa, però que ara, en un gest per exportar el cantant a la Gran Bretanya, hi han cooperat. En una edició molt acurada, el llibre inclou una selecció de fotografies de l'artista molt interessant. **E.P.**

■ **Joseph McCabe**
Junto al rey del sueño
Norma

L'estrena recent del film *Stardust*, basada en un còmic seu dibuixat per Charles Vess, l'ha portat a la primera plana de l'actualitat, però la fama de Neil Gaiman (Portchester, 1960) arrenca de molt abans. Concretament, el 1989 amb el guió de *Sandman* que arribarà als 75 números com a sèrie regular gràcies a la seva visió de la mitologia anglosaxona i a les portades del seu amic Dave McKean. Després han arribat molts altres còmics i un bon manat de novel·les que han contribuït al seu èxit. Amb ells també han vingut els més alts reconeixements i guardons del món del còmic i la literatura de gènere. Aquest llibre consta d'entrevistes al mateix guionista i a dues dotzenes més de col·laboradors (dibuixants, amics, editors, etc.) de Gaiman que s'esplaien sobre aquella llavor original anomenada *Sandman*, aporten algunes dades, anècdotes i claus interpretatives interessants i confirmen que Gaiman per mèrits propis està en línia de successió directa al tro que ara ocupa Alan Moore. **Quim Pérez**

■ **Antoni Guiral**
Del tebeo al manga
Panini Comics

L'editorial Panini ha dipositat en Antoni Guiral (Barcelona, 1959) la responsabilitat de coordinar i redactar una història dels còmics. Ell ha fet front al repte en dotze volums però en comptes de fer servir el criteri cronològic o geogràfic per organitzar-ho tot ha emprat el criteri dels formats de publicació (àlbum, comic-book, manga, tira de premsa, revista, etc.). El segon volum que ha aparegut està dedicat a les tires d'humor crític per a adults. Allà analitza la producció americana de la segona meitat del segle passat amb referents tan destacats com: *Li'l Abner*, *Pogo*, *Peanuts*, *Garfield*, *Dilbert* i *Calvin & Hobbes*; i la de la resta del món, més minoritària, però amb joies com *Quico el progrè*, *Mafalda* o *El Loco Chávez*. A més, ho fa proposant una lectura transversal de la història dels còmics, interrelacionant el novè art amb d'altres mitjans de comunicació i esdeveniments històrics. Cal felicitar Guiral per la iniciativa i encoratjar-lo de cara a la desena de volums que encara resten per editar. **Quim Pérez**

■ **Josep M. Planes**
Planes d'esport
Proa

Es recullen aquí les cròniques que Josep M. Planes va escriure sobre la Volta a Catalunya del 1935 i 1936, juntament amb alguns articles, en la majoria sobre futbol, de finals dels anys 20 i principis dels 30. Planes contribueix, doncs, a l'edat d'or del periodisme i de la literatura catalana, estroncada per la Guerra Civil i la llarga postguerra. (De fet, ell mor assassinat pels anarquistes de la FAI al 1936, que el tenien en el punt de mira des que va publicar diversos articles denunciant les seves atrocitats). Aquests textos són senzillament deliciosos: divertits, plens d'anècdotes, de detalls, centrant-se més en l'individu anònim, la gent del carrer, l'esportista de segona fila, que no pas en les grans figures, i component així un fresc vivísim de la societat del seu temps. I amb una mirada encuriósida i vitalista. I amb una llengua rica i viva, que es llegeix amb molta fluïdesa i que deixa un excel·lent gust de boca. Recomanat a tot amant del bon periodisme literari, sigui de caire esportiu o no. **E.J.**